1852. No. 47.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

ZATURDAG, 5 JUNIJ.

Deze Courant komt driemaal in de week uit en wel DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS; dezelve kost in het ¼ jaar *f* 1-60, buiten *Assen* vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1—5 regels *f* 1-00 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB. Advertentien voor de 1e bladz. kunnen Maandags Woensdags en Vrijdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e blz. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

EXTRACT UIT HET REGISTER DER RESOLUTIEN VAN DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE *DRENTHE*.

Woensdag, den 2 Junij 1852.

Gelet op het bepaalde bij art. 12 van het plan der negotiatie van *f* 44,000, ten laste dezer Provincie, geautoriseerd bij Koninklijk Besluit van 4 Januarij 1841 no. 38;

Is goedgevonden en verstaan:

Te bepalen, dat de uitloting der acht aandeelen in de voormelde geldleening, af te lossen in Januarij 1853, in het openbaar zal geschieden ter vergadering van dit Collegie op Woensdag den 16 Junij aanstaande, des voordemiddags te tien uur ten Gouvernements-huize te *Assen*.

En zal deze worden geplaatst in de *Nederlandsche Staats-Courant* en in de *Drentsche Courant* tot narigt der belanghebbenden.

Voor extract conform,
De Griffier der Staten van Drenthe,
W. H. HOFSTEDE.

De BURGEMEESTER der gemeente *Assen*, gelet hebbende op 't raadsbesluit van gisteren no. 142, maakt bekend, dat het *verslag omtrent den toestand der Gemeente over het Jaar* 1851, door het collegie van Burgemeester en Wethouders uitgebragt ter voldoening aan art. 182 der Gemeentewet, tegen betaling der kosten, ter Secretarie dezer gemeente in afschrift verkrijgbaar is gesteld.

ASSEN, 3 Junij 1852.

De Burgemeester voornoemd:
H. J. OOSTING.

De Arrondissements-Betaalmeester te *Assen*, brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat gedurende den loop dezer maand ten zijnen kantore zullen worden uitbetaald de tractementen over het 2e kwartaal dezes jaars, aankomende de Ambtenaren van het provinciaal bestuur, de Regterlijke Ambtenaren en die van den Waterstaat, de Leeraren der Hervormde Eeredienst enz., de Pastoors der Roomsch-Catholijke Eeredienst en de Onderwijzers der lagere scholen; terwijl de tractementen der Ambtenaren, buiten de Hoofdplaats woonachtig, mede gedurende den loop dezer maand, bij de respectieve Heeren Ontvangers der Directe belastingen betaalbaar zijn gesteld.

Assen, 3 Junij 1852. H. J. OOSTING.

BINNENLAND, 4 Junij.

Uit 's Hage wordt aan de Amst. Ct. geschreven:

De aanstaande benoeming van kolonel H. F. C. baron Forstner van Dambenoy, tot minister van oorlog, wordt voor zeker gehouden.

— De herbenoeming van den heer Groen van Prinsterer tot lid der Tweede Kamer te Zwolle mag als twijfelachtig worden beschouwd. Deze heer is door de kiesvereeniging *Nederland en Oranje* te Amsterdam tot kandidaat aanbevolen, terwijl vele kiezers te Gouda, te Amersfoort en te Appingadam besloten hebben op hem te stemmen. Te Kampen is door eene voorloopige kiesvergadering de heer J. C. Bijsterbos tot kandidaat voor de 2e Kamer gekozen.

— Den 1 dezer is, bij het wegruimen van de puinhoopen van het ingestorte pakhuis *de Roode Schulpen* te Amsterdam, nog het lijk van een schildersknecht gevonden; hetzelve was aan het hoofd en den hals vreesselijk verminkt.

— Naar men wil, zou de Minister van Binnenl. zaken dezer dagen het gevoelen van de Commissarissen des Konings hebben gevraagd, nopens de te bepalen onderscheidingsteekenen voor de burgemeesters, naar aanleiding van art. 76 der gemeente-wet.

— Voor eenigen tijd heeft zich in *Overijssel* een landbouwer door ophanging van 't leven beroofd. Dezer dagen nu wilde de knecht van den bewusten landbouwer eens onderzoeken, hoe veel pijn zijn baas wel moest hebben uitgestaan. Te dien einde sloeg hij zich een touw, dat aan den zolder was vastgemaakt, om den hals en liet zich zoo hangen. Toen hij een oogenblik had gehangen, begon 't hem reeds te vervelen, hij deed een geweldige ruk, waardoor het touw brak, en hij op den grond viel. Was dit laatste niet gebeurd, dan had hij zijn onderzoek ongetwijfeld met den dood bekocht, vermits hij nu reeds in eenen bewusteloozen toestand verkeerde. (*Steenw. Ct.*)

— Ten aanzien van de Ministeriële crisis is nog niets met zekerheid bekend. De Ministers van Oorlog en Justitie hebben 2 dezer een ministerraad bijgewoond.

— Men verneemt, zegt l'Echo, dat de Regering nog in den loop dezer zitting aan de Kamers een wetsontwerp zal voordragen tot het uitschrijven eener conversie van de 4 pcts schuldbrieven van den staat.

— Den 2 dezer heeft de Koning de Algemeene vergadering van de Geldersche Maatschappij van Landbouw, in de Schouwburgzaal op het paleis het Loo, met een treffende aanspraak geopend, waarin vooral Zr. Ms. groote belangstelling in den bloei en welvaart van den Landbouw uitkwam; de Koning zeide o. a.: „Ja, wie zal het loochenen, wie zal het kunnen tegenspreken, dat de Landbouw is eene grootsche wetenschap, daar dezelve ons dagelijks onze afhankelijkheid van den Schepper aller dingen doet gevoelen, van Hem, zonder Wiens zegen al ons pogen, al ons zwoegen onvruchtbaar blijft.”

— De proefnemingen door den heer Willems te Hasselt (Belgie), in bijzijn van deskundigen genomen, om het vee tegen de besmettelijke longziekte te behoeden door middel van inenting met de smetstof, leveren aanvankelijk gewenschte uitkomsten op. De inenting geschiedt door een draad, bedeeld met slijm van eene longzieke koe door de staart van eene gezonde koe te trekken. Volgens de Landb. Courant geschiedt de inenting door bloed en etter van het longzieke beest, op het gezonde dier over te brengen door eene insnijding op den staart. Zoodra de inenting plaats heeft gehad, worden er een aantal ziekteverschijnselen op den staart waargenomen, welke binnen weinige dagen afgeloopen zijn, terwijl alsdan het dier tegen den invloed der longziekte beveiligd zoude zijn.

BUITENLAND, 4 Junij.

Frankrijk. De Fransche Wetgevende Magt is thans bezig met het onderzoek van het wets-ontwerp op de regeling der rekeningen over 1848—1849. Vele leden, Elyséescher dan het Elysée zelf, hebben grooten lust, om dat tijdperk van finantiële wanorde in zijne geheele ellende voor het publiek ten toon te stellen, doch de meerderheid zal zich daartegen wel verzetten, trouwens zulk eene *exhibitie* zou hartstogten, verachting en haat opwekken, zonder nut, voor wie ook. Men zal alzoo de ellende, die het volk zelf, in onkunde en onbedachten overmoed over zich riep, met den sluijer der vergetelheid bedekken, in de hoop, dat het in 't vervolg wat meer doof zal zijn voor allerlei staatkundige vrijheids-kraaijers en vooral voor finantiële plannenmakers, die groote beloften doen en weinig geven — die den volke telkens de zeven vette jaren aankondigen, als hun talent maar regeerde, en echter de magere jaren zonder einde zouden doen zijn, als de, ten laatste altijd regtvaardige tijd, geen verstandiger practische mannen de staatsportefeuilles weder in handen gaf.

— De Fransche troepen hebben in Algerie eene overwinning behaald op de Kabylen. Daags daarna verwachtte generaal Mac-Mahon eene onderwerping der in opstand verkeerende volksstammen. Er zijn 16 dorpen of gehuchten in asch gelegd. 180 Arabieren zijn gewond of gesneuveld; het verlies der Franschen is 5 dooden en 60 gewonden.

Assen, 5 Junij.

— De reeds meermalen in ons blad vermelde Rhododendron van den Logementhouder Donker alhier, bloeit weder even schoon als in vorige jaren. Zijne honderden bloeitrossen leveren een uiterst fraai gezigt op.

— Wij vernemen **van goederhand**, dat de heer graaf VAN RANDWIJCK aan zijne vrienden in dit gewest heeft te kennen gegeven, dat hij niet wenscht in aanmerking te komen voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer, bij de stemming, welke op den 8en dezer zal plaats hebben.

— In het verslag van den Min. van Binnenl. Zaken nopens den staat der lagere scholen over 1850 bij de Staten-Generaal ingediend komt, [illegible] Drenthe voor, dat de onderwijzers daar naar meer wetenschappelijke en practische kennis streven, dat het getal der zangscholen vermeerdert en de schoollocalen over het algemeen veel verbeterd zijn.

— Op de jaarmarkt, den, 31 Mei j.l. te *Nietap* gehouden, waren aangebragt 690 jonge en 129 oude varkens en 50 schapen. De handel was levendig, zoodat alles voor meer dan goede prijzen verkocht is; de schapen waren zelfs duur.

* Smilde. 3 Junij. Gisteren had in de veenhoop alhier de gecombineerde vergadering van de beide Onderwijzers-gezelschappen des 2 districts, onder het presidium van den WelE. heer Schoolopziener H. Doorenbos, plaats. De vergadering werd bijgewoond door eenige onderwijzers uit 't 1e, een uit het 3e en een uit het 4e district. — Nadat de voorzitter de vergadering met een kort woord had geopend en herinnerd, dat dezelve voornamelijk aan den zang zou worden gewijd, en dus de gewone werkzaamheden zoo veel mogelijk zouden worden bekort, ging men dadelijk over tot het benoemen van eenen directeur, waartoe met algemeene stemmen werd verkozen de in den zang zoo met roem bekende *Hindriks*. Deze de benoeming aannemende, ging men dadelijk tot het beoefenen der zangstukken over; wij zeggen *beoefenen*, want de meeste stukken waren bij het meerendeel der onderwijzers minder bekend. Dit in aanmerking genomen, moeten we bekennen, dat de uitvoering, behalve die van één stuk, weinig te wenschen overliet. — Hierna vereenigde zich een 34tal aan eenen disch, die den logementhouder alle eer aandeed, maar die ook bij de aanzittenden geene versmading ondervond. Aan het einde van den maaltijd werd door een der onderwijzers een toast ingesteld op de *Eendragt*, waarop door een ander eenige dichtregelen over *de Eendragt* werden voorgedragen. Eindelijk werd door den onderwijzer Boerhuis eene korte voorlezing over het praktisch onderwijs gehouden. Nadat de zangstukken nog eens uitgevoerd waren, nam deze zamenkomst een einde.

* Beilen, 2 Junij. Gisteren is alhier door een arbeider, H. de Wilde genaamd, werkende in het land digt bij deze plaats, gevonden een stuk goud van een zeldzamen vorm; alles doet denken, dat het zeer oud is, hoewel het er gaaf en mooi uitziet. Het schijnt een soort van halsband te zijn, langwerpig of eirond, onder breeder en van boven met een knoop en oog gesloten wordende. Hetzelve weegt ruim 6 ned. looden. Volgens zeer oude overlevering, zoude in den omtrek, waar dit gevonden is, een groote schat goud verborgen zijn; ook zijn vroeger daar oude munten en aarden potten gevonden, en zegt men, dat daar ter plaatse een klooster heeft gestaan. De eerlijke vinder heeft dit goud bij den eigenaar van den grond bezorgd, van wiens regtschapenheid wij dan ook wel verwachten dat deze hem het deel, den vinder toekomende, zal geven.

* Hoogeveen, den 2 Junij. Bij de heden morgen plaats gehad hebbende opening der stembriefjes, ten getale van 106, ingekomen bij de herstemming ter benoeming van twee leden van den gemeenteraad alhier, is gebleken, dat op de heeren Jan Winkel 65, Jan Zwiers Junior 49, Hendrik Camping Scheltens 45, en Jan Wessels Boer 41 stemmen zijn gevallen; zoodat de beide eerstgemelden tot leden van den raad zijn gekozen.

* Volgens de laatstelijk bij het hoofd-kiesdistrict Hoogeveen ingekomen afschriften der betrekkelijke lijsten, bedraagt het aantal kiezers van leden der Provinciale Staten in dat hoofd-kiesdistrict 1131, als Hoogeveen 250, Meppel 249, Coevorden 101, Ruinerwold 99, Havelte 85, Dalen 55, Ruinen 54, de Wijk 48, Emmen 43, Nijeveen 40, Zweelo 25, Sleen 24, Zuidwolde 39, en Oosterhesselen 19.

VERGADERING van den RAAD der Gemeente ASSEN van 2 Junij jl.

Alle leden waren tegenwoordig behalve de heer *H. Remmelts.* — Aan de orde gesteld zijnde het verslag van den toestand der gemeente, hetwelk ter lezing heeft voorgelegen, merkt de heer *Grevelink* op, dat hetzelve niet van 1 Jan. tot ultimo Dec. 1851 diende te loopen, maar tot den dag waarop het werd uitgebragt. Dit gevoelen door den Voorzitter en den heer *Kos* bestreden zijnde, is, op [illegible] het verslag in afschrift tegen betaling der kosten verkrijgbaar te stellen.

Ten aanzien der door Burg. en Weth. aangebodene tabellen nopens de instellingen van Weldadigheid wordt besloten, dezelve ter lezing te doen voorliggen.

Aan de orde gesteld zijnde de stukken betreffende de procedure omtrent het afvaartsgeld der Asserwijk, wordt, op voorstel van het lid *Cohen*, besloten eene omtrent eene vergadering met geslotene deuren te houden.

Burg. en Weth. brengen ter tafel een concept-reglement voor het als gymnasium te erkennen opvoedingsinstituut van den heer *Noordewier*, met een concept-adres aan den Minister, om dit instituut onder de gymnasien op te nemen. Daar het bij de behandeling bleek, dat noch H. H. Curatoren noch de Rector waren gehoord, worden Burg. en Weth. uitgenoodigd, zulks alsnog te doen, en daarna de stukken weder ter tafel te brengen.

In handen eener commissie, bestaande uit de H.H. *Cohen*, *Grevelink* en *Stoker*, wordt gesteld eene resolutie van H.H. Ged. Staten, houdende bezwaren bij HEd. en den Minister van B. Z. gerezen tegen de door den Raad vastgestelde verordening op de dranken en de invordering derzelve.

Gelezen zijnde een brief van Burgemeester en Weth., houdende, dat de aannemer van de vertimmering van het oude gemeente-huis tot kazerne is gelast, om de bedongene werken onverwijld af te doen en hem verder de uitvoering van eenige niet bedongene doch noodzakelijk bevondene werken, die eene uitgave van *f* 106.30 zullen vereischen, is opgedragen. Maakt de heer *Grevelink* de opmerking, dat de kazerne thans doelmatig is ingerigt, doch stelt nog een paar verbeteringen voor. Op zijne opmerking, dat Burg. en Weth. nog niet tot het doen uitvoeren van de meerdere werken aan dit gebouw zijn geautoriseerd, wordt, op voorstel van den Voorzitter, deze autorisatie alnog verleend

met algemeene stemmen, hebbende Burg. en Weth. zich echter van stemming onthouden.

Voor 8 dagen worden ter lezing gelegd een door Burg. en Weth. overgelegd concept-besluit tot regeling van het weide-geld op het stadsbroek, en eene concept-verordening op de invordering daarvan. De heer *Cohen* was van oordeel, dat dit weide-geld was eene belasting en daarop toepasselijk waren de bepalingen van art. 258 tot 269 der gemeente-wet; de heer *Grevelink* meende echter, dat hier bestond huur, vallende in de termen van art. 138 dier wet.

Overeenkomstig het voorstel van Burg. en Weth. wordt besloten tot de door *H. van Veen* verzochte wijziging van het Reglement op het schip- veer tusschen Zwolle en Assen. Bij de behandeling dezer zaak gaf de heer *Grevelink* zijne bevreemding te kennen over de trage afdoening van soortgelijke zaken, zooals het verzoek om concessie tot oprigting van een pakschuitenveer tusschen Assen en Groningen, dat om een tweede trekschuitenveer tusschen Assen en Meppel, gelijk mede de verzoeken der trekschippers tusschen evengenoemde steden en tusschen Assen en Beilen om verandering in de uren van afvaart; hij drong ernstig op de afdoening van een en ander aan. De Voorzitter gaf hieromtrent inlichtingen en verklaarde, dat de schuld in dezen meer lag aan het Hooge Gouvernement en aan de betrokken besturen dan aan Burg. en Weth.

Is afgewezen een adres van den ingezetene *J. W. Veeze*, verzoekende, dat de Raad bij Z. M. den Koning de vernietiging vrage van het besluit van H. H. Ged. Staten, waarbij is ingetrokken de vergunning bij Raadsbesluit van 18 Maart te voren no. 89 verleend aan *H. van Dalen* tot oprigting eenen leerlooijerij aan den stegeweg, en zulks om dat *van Dalen*, blijkens eene ingediende verklaring, afzag van zijn voornemen, om aldaar eene leerlooijerij op te rigten.

Overeenkomstig het voorstel van Burg. en Weth. wordt besloten tot betaling der kosten van verpleging van den bedelaar *H. Siers* in de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid. De heer *Grevelink* vond er aanvankelijk bezwaar in, om deze kosten ten laste der gemeente te nemen, daar *Siers* ten gevolge bedelarij, na veroordeeling door den regter, naar de Ommeschans was overgebragt en deze kosten dus een gevolg waren van eene regterlijke veroordeeling; doch de Voorzitter merkte [illegible] vanwege den Minister van Binn. Zaken [illegible] geren, [illegible] omtrent de thans aanhangige armenwet.

Is afgewezen een verzoek van Mejufv. H. H. Haak, houdster eener bewaarschool van kinderen van 2 tot 5 jaren om eene subsidie van *f* 50.00 tot instandhouden harer inrigting, waarvoor zij een nieuw locaal wenscht daar te stellen.

Tot lid van het stembureau, in plaats van den heer *Mr. W. Goedkoop*, wordt gekozen de heer *Mr. J. Cohen* en tot deszelfs plaatsvervanger de heer *H. Remmelts*, terwijl tot leden van de commissie van onderzoek, bedoeld bij art. 15 der wet van 11 April 1827 (Stbl. no. 17) zijn gekozen de heeren *Grevelink* en *Carsten* en tot leden der commissie van loting, bedoeld bij art. 11 derzelfde wet, de heeren *Gratama* en *Servatius*.

De heer *Grevelink* vraagt, nabekomen verlof, inlichtingen van Burg. en Weth. omtrent den toestand der wegen en omtrent het brandwezen, speciaal of de nieuwe brandspuit reeds is aangekomen. Hierop geantwoord zijnde, wordt overeenkomstig het voorstel van genoemden heer besloten, aan Burg. en Weth. op te dragen, om in de eerstvolgende vergadering verslag omtrent den toestand van iederen weg in het bijzonder te doen, en eene commissie te benoemen, ten einde de keur op het voorkomen en blusschen van brand te toetsen aan de Grondwet en verdere betrekkelijke wetten. Door den Voorzitter worden tot leden dier Commissie benoemd de heeren *Grevelink*, *Gratama* en *Cohen*. Hierna wordt de vergadering gesloten.

Men verzoekt ons, de volgende stukken te plaatsen:

De kiezers in de provincie Drenthe of het kiesdistrict Assen, die met de beginselen bij de ontworpen armenwet, enz. geopenbaard, geene overeenstemming gevoelen, gelieven hunne stemmen, in vereeniging met de contra-revolutionnaire partij op geene andere personen uittebrengen, dan op die van den heer *Mr. G. Groen van Prinsterer*. *Een kiezer.*

D. 3 Junij 1852.

Kiezers in het Kiesdistrict Assen!

Dingsdag aanstaande zult gij dan wederom uwe stem moeten uitbrengen, op een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Gij beseft genoegzaam het gewigt van deze keuze, en zult, dit vertrouwen wij, door het uitbrengen van uwe stem, van uwe belangstelling voldoende bewijzen geven; en uwe keuze zal zeker dan ook reeds bepaald zijn. Wij meenen evenwel, voor zoo verre dit nog niet heeft plaats gehad, u te mogen herinneren aan den oud-Gouverneur van onze Provincie, den heer *Mr. L. N. Grave van Randwijck*, dien wij in Drenthe bij ondervinding kennen als bekwaam, eerlijk en het goede in alle opzigten willende; geeft hem uwe stem en daardoor zult gij een, hem, bij eene vroegere keuze, gedaan onregt, vergoeden.

4 Junij 1852. *Een kiezer.*

Kiezers in Drenthe!

De dag nadert, waarop gij in de gelegenheid zult gesteld worden, om een lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal te kiezen, in plaats van den *Mr. P. van der Veen*, die dit jaar aftreedt. Mij dunkt, uwe keuze kan niet twijfelachtig zijn. Wanneer gij hebt nagegaan, wat door den heer *van der Veen* gedurende den korten tijd, dat hij zich in de kamer bevindt, is gedaan en gesproken, dan moet gij bekennen, dat deze steeds zijne gewigtige betrekking met ijver en groote belangstelling heeft waargenomen; dat hij een voorstander is van gematigden vooruitgang, doch niet begeert af te breken dan om iets beters daarvoor daar te stellen; dat hij de belangen van het gewest, dat hem afvaardigde, kent, en dezelve, waar zulks pas geeft, wil voorstaan; dat hij een voorstander is van de afschaffing van den turf-accijns of althans van de wijziging van de deswege bestaande wetten, etc. etc. Hebt gij dit nagegaan? zoo ja, moet gij dan niet vragen, waarom zouden wij veranderen? zou het niet ontmoedigend en allen ijver doodend zijn, zoo men een ander koos, en den heer *van der Veen* [illegible]

Een kiezer.

Rede *door den heer* **van der Veen** *den* 12 *Mei j.l. in de Tweede Kamer gehouden, bij gelegenheid van de beraadslagingen over het Wetsontwerp nopens de regtscollegien.* (Vervolg en slot van het vorig no.)

Ik kan aan de opheffing der geregtshoven mijnen bijval geven, maar niet aan het behoud van drie trappen van regtspraak in burgerlijke zaken. De aanmerkingen der rapporteurs hieromtrent deel ik geheel. De arme of de partij wiens pleit- of wraakzucht door zijne gegoedheid wordt geschraagd (de Staat ook) mat of schrikt nu de andere partij af. Het is niet vreemd, dat hij, die zijn geding in twee instantien had gewonnen, wegens eene verkeerde toepassing van eenige regtsbepaling zich dit alles weder ziet ontglippen, tevens met de mogelijkheid, om de zaak verder voort te zetten. Men behoude dus maar twee instantien en snijde de cassatie in civiele zaken af. Wanneer alle hoven zouden zijn weggenomen en bij het gemis van eene jury, appel en cassatie in strafzaken moet blijven, zoude men van zelf het appel in strafzaken moeten overbrengen naar de arrondissements-regtbanken, gezeteld in de hoofdplaatsen der provincie, waarvan de leden werden benoemd op voordragt der Provinciale Staten, en aan wie tevens het appel in burgerlijke zaken zoude moeten worden opgedragen; eene ineensmelting als 't ware van de tegenwoordige arrondissements-regtbanken en provinciale hoven. Het appel van de regtbanken in de hoofdplaatsen, zoude dan op elkander onderling geschieden. Ik zoude dit verkiezen boven de instelling van den Hoogen Raad of van een afzonderlijk Hof tot Hof van appel in burgerlijke zaken. Het eenige bezwaar van eenig belang hiertegen konde de nog al aanzienlijke vermeerdering van het personeel zijn; maar in de kosten daarvan zoude eene alsdan mo-

gelijke vermindering in het personeel van den Hoogen Raad, met de suppressie van *al* de geregtshoven en minder kostbare verplaatsing van getuigen in strafzaken als bij de vier hoven, te gemoet komen. De grieven wegens benadeeling van locaal belang zouden hierdoor ook veel worden verminderd.

Een ander bezwaar, dat ik tegen het wet-ontwerp heb, is dat de voorgestelde organisatie niet gepaard gaat met de vereischte billijkheid. Deze is dikwerf opgeofferd aan de zucht om te bezuinigen, en hoezeer ik ook bezuiniging in de staatsinrigting voorsta, meen ik echter, dat die nimmer mag leiden tot onbillijkheid. Ik zal alleen van dit wets-ontwerp spreken; dat tot regeling der zetels van de geregtshoven enz. konde mij anders ook ruime stof verschaffen.

Over het supprimeren van zes regtbanken zonder genoegzaam gewigtige reden, heb ik reeds met een woord gewaagd. Maar er is meer.

Geene wijziging der regterlijke organisatie kan aan een regterlijk ambtenaar zijne onafzetbaarheid ontnemen of die vernietigen. Zij kunnen alleen worden afgezet of ontslagen (behalve op eigen verzoek) door regterlijke uitspraak, in de gevallen bij de wet te bepalen.

Tegen deze grondwettige bepaling strijdt naar mijn inzien art. 105 van het gewijzigd ontwerp.

Bij hetzelve wordt een wachtgeld toegelegd aan de regterlijke ambtenaren, die niet in de zamenstelling der nieuwe collegien zullen worden begrepen; welk wachtgeld vervalt in gevalle zij, daartoe geroepen, weigeren of aannemen eene regterlijke betrekking, waaraan eene gelijke of hoogere bezoldiging verbonden is.

Wat toch beteekent eene levenslange aanstelling tot regter, indien de wet toelaat, dat die regter, gedurende een groot deel van zijn leven welligt op wachtgeld wordt gezet, dat is, aan hem zijne betrekking, de uitoefening der regtspraak waartoe hij was aangesteld, wordt ontnomen en de titel zelfs niet overblijft? Het schijnt mij hieruit duidelijk te blijken, dat dit plaatsen op wachtgeld niets anders is als eene ontduiking der grondwettelijke bepaling, eene gedeguiseerde afzetting.

Maar hoe groot is nu dit wachtgeld? Men zoude verwachten, dat het althans evenveel bedroeg als de bezoldiging, want die maakt toch met de aanstelling een geheel uit.

Maar neen! het is slechts $\frac{1}{3}$ daarvan; en dan nog onder welke bezwarende bepaling? De bijgevoegde exceptie ontneemt weinig aan de hardheid van den maatregel.

Het artikel schijnt mij lijnregt in strijd met het 2de additionnele artikel der Grondwet: „De wet regelt *de* „*schadevergoeding*, toe te kennen aan hen, die door of „ten gevolge van de herziening der Grondwet betrek„kingen verliezen, hun voor hun leven opgedragen."

Het staat nu vast dat de Grondwet van *schadeloosstelling* spreekt en niet van *wachtgeld*. Een en ander zijn onderscheiden zaken. Aan schadeloosstelling kan geene voorwaarde, geen nevendenkbeeld verbonden worden. Het is onveranderlijk, onvoorwaardelijk.

Wanneer iemand is aangesteld als lid van een regterlijk collegie *levenslang*, dan heeft hij een bij de Grondwet gewaarborgd onherroepelijk regt verkregen. De Staat is vrij en heeft de magt, om het collegie, waartoe hij behoort, op te heffen, maar niet hem zijne bezoldiging te ontnemen. Hij heeft die levenslange betrekking ter goeder trouw aangenomen, daarvoor dikwerf zijne vorige winstgevende betrekkingen laten varen, steunende op de onschendbaarheid van zijn regt uit de Grondwet.

Dat men nu dien ambtenaar zal ontrukken aan zijnen werkkring, hem nog bovendien $\frac{1}{3}$ ontnemen van de bezoldiging waar hij meent levenslang aanspraak op te hebben, en bij weigering, om eene aanstelling aan te nemen tot eene regterlijke betrekking, waaraan wel eene gelijke of hoogere bezoldiging is verbonden, maar die in aard toch zeer kan verschillen van die, waarin hij geplaatst is geweest en waarvan hij zijne studie heeft gemaakt of die hem aan woonplaats, familie en vrienden ontrukt: zoodanige maatregel is hard, is onbillijk.

Men zegge niet, dat door deze bezwaren, bij amendement uit den weg te ruimen, de wet aannemelijk wordt. Want het in de wet gelegde hoofdbeginsel blijft, en als men, met het behoud der vier hoven, de suppressie der zes regtbanken wegneemt, het getal regters vermeerdert, de orale debatten ook in appèl ongeschonden bewaart, dus ook de verplaatsing der getuigen, en aan de uitvallende regterlijke ambtenaren de volle bezoldiging laat behouden, zal het eenige, wat dan bij de voorgestelde organisatie wordt verkregen, *eene geringe bezuiniging voor de schatkist*, geheel zijn verdwenen. Ik zal tegen het wets-ontwerp stemmen.

ADVERTENTIEN.

Bij *L. Schierbeek* te Leeuwarden is gedrukt en te bekomen:

DE VIERDE DRUK VAN DE

VOLKSGENEESKUNDE

DOOR

Dr. J. F. OSIANDER,

Hoogleeraar in de Geneeskunde te Göttingen.

NAGEZIEN EN VERMEERDERD MET AANWIJZINGEN DER KENTEEKENEN VAN DE ONDERSCHEIDENE ZIEKTEN, ENZ.

DOOR

J. A. VAN OORT,

Officier van Gezondheid der Tweede Klasse bij de Armée.

Dit werk bevat eene groote menigte eenvoudige middelen en raadgevingen, welke de natuur zelve tegen de kwalen en krankheden der menschen heeft daargesteld; men vindt er onder eene menigte andere raadgevingen, tegen: ontsteking, koorts, tandpijn, hoofpijn, verkoudheid, hoest, kramp in de maag, het zuur, de hik, buikloop, aanbeijen, jicht en rheumatisme, aamborstigheid, kramp, in de borst, longtering, ontsteking van den pisweg, graveel, wormen, lintworm, vallende ziekte, koliek, geelzucht, waterzucht, scheurbuik, ziekten der kinderen, klierziekten, oogziekten, onvruchtbaarheid, ziekten der zwangerheid, ontsteking der vrouwelijke borsten, vergiftiging, schijndood, behoedmiddelen tegen besmettelijke ziekten, de Aziatische braakloop, [illegible], [illegible]ken, zeeziekte, enz. enz.

De *buitengewone goedkoope* prijs van dit Handboek, dat behalve de voorrede en inhoud 302 bladzijden druks bevat, is slechts gesteld op **f 1,25.**

Dit Handboek is mede te bekomen bij de Boekhandelaren *van Gorcum* en *Braaksma*, *van Heuten* en *Meffert*, te Assen.

MARKTPRIJZEN.

ASSEN, 3 Junij. Rogge *f* 6.10 à *f* 5.70 Boekweit *f* 5.50 à *f* 4.75. Boter 0.55. à 0.50. Aardapp. *f* 1.50 à *f* 1.25.

GRONINGEN, 4 *Junij*. Tarwe *f* 7.00 à 6.00. Rogge *f* 5.50 à 6.70. Boekweit zand *f* 4.50 à *f* 5.25. veen *f* 4.45 à 4.75. Gerst Nieuwe winter *f* 4.05 à *f* 4.60. zomer *f* 4.00 à *f* 4.30. knobbe *f* 4.50 à *f* [illegible] haver N dikke *f* 2.95 à *f* 3.00. W voer *f* 2.50 à *f* 3.00. Paardeboonen *f* 4.50 à *f* 5.00. N Koolzaad *f* 9.25 a *f* 9.75. Gort grove *f* 7.50 à *f* 7.75. parel 100 pond *f* 10.00 à *f* 11.00. Raapolie per vat *f* 28.00. Boter ¼ ton *f* 00.00

HOOGEVEEN, 1 Junij. Rogge *f* 6,45. Boekw. *f* 5,57⁵ Haver *f* 0,00. Boter *f* 0,48. Ter markt aangeb.: 89 mud. rogge; 7 mud. boekw.; Broodzetting de 6 Ned. pond. *f* 0,50.

COEVORDEN, 1 Junij. Rogge *f* 5.75. Boekweit *f* 5.00. Boter Ned. pond *f* 0.45. Broodzetting de 6 Ned. pond *f* 0,49.

STAATS-LOTERIJ.

(Derde kl. 2e en 3e lijst.) No. 15098, 16339, 14443, 18533, 14214, 10875 en 9335 ieder *f* 1000, no. 3326 *f* 1250, no. 1778, 4187, 9421, 10751, 11343 en 14996 ieder *f* 400, no. 11466, 14817, 17423, 19031, 19647 en 4792 ieder *f* 200.

AMSTERDAM, 3 *Junij*. Werk. Sch. $2\frac{1}{2}$ pct. $61\frac{3}{16}$ à $61\frac{5}{16}$; dito 3 pct. $72\frac{1}{8}$; dito 4 pct. 93 à $93\frac{1}{4}$.

Ter Boek- en Courant-drukkerij van J. A. WILLINGE GRATAMA *Assen*.